సీరియల్ కథ :

మొద్దబ్బాయి కథ

రచన :
శ్రీ రేగులపాటి కిషన్‌రావు.

(గతసంచిక తరువాయి)

'కష్టపడి లెక్కలు తీస్తాను. మార్కులు సంపాదిస్తాను' పాసవుతాను. నాగురించి నువ్వు బెంగపెట్టుకోకమ్మా.. అన్నాడు మారుతి కష్టజీవిలా ఫోజుపెట్టి.

'ఏం కష్టపడుతావో, ఏం పాసవుతావో నాకు తెలియదు నాయనా! అయినా ఈరోజుల్లో అందరూ చదివే పాసవుతున్నారా? చదివి మార్కులు సంపాదించడమనేది చాలా పాతపద్ధతి. ఏమిటంటే పేపర్లో జవాబులు సరిగా వ్రాయక పోయినా టీచర్ ఎక్కువమార్కులు వేయాలి.'

'ఎలా వేస్తాడమ్మా?'

'వేయడు నిజమే! కాని మనం వేయించుకోవాలి.'

'ఆ టీచర్ మనం చెప్పినట్టు వినడమ్మా,'

'లంచానికి లొంగనివాడెవ్వడురా ఈలోకంలో.'

'లంఛమా! ఏం లంచం ఇద్దామే మనం.'

'పాలు, పెరుగు ఉచితంగాపోస్తే ఆ టీచర్ మనం చెప్పినట్లు వింటాడన్న నమ్మకం నాకుంది.'

'నాకా నమ్మకం లేదమ్మా.'

'నీ నమ్మకానికెవడురా విలువ ఇచ్చేది. నేను చెప్పినట్టు విను.' అనిచెప్పి గబగబా వంటింట్లోకి వెళ్ళి ఒక గ్లాసులో పాలు, మరోగ్లాసులో పెరుగుపోసి తెచ్చి మారుతికి ఇచ్చింది.

మారుతి అదోరకంగా ముఖంపెట్టి అన్నాడు. 'అయితే నేను పాసవుతానా అమ్మా.'

'ఉష్ బిగ్గరగా మాట్లాడకు' అని కొడుకు నోరు మూసిందామె. గోడలకు చెవులుంటాయని రాధమ్మకు తెలుసు గనుక మెల్లగా ఇలా అంది. 'పంతులుకు పాలు పెరుగు ముట్టాక పాసుకాకపోవడ మేమిట్రా నా పిచ్చితండ్రి. క్లాసులో ఫస్టు వత్తావు.'

మారుతి ఏదో ఆలోచిస్తూ గ్లాసులకేసి చూడసాగాడు.

రాధమ్మ కొడుకు ముఖాన్ని పరిశీలనగా చూస్తూ అంది. 'నాయనా మారుతీ ఈ చచ్చిపోయిన చదువు చదువుట వలన చాలా చిక్కిపోయావురా పంతులుకు పాలు పెరుగు ఇచ్చి వచ్చి విశ్రాంతి తీసుకో ఎక్కువగా చదివితే పిచ్చెక్కుతుందట. మన పుల్లాయమ్మ కొడుకులేడూ అదే రఘుగాడు వాడు ఏడవతరగతి రెండవసారి చదివి ఫస్టు క్లాసులో ఫేలై పిచ్చెక్కి ఎక్కడికో పారిపోయాడు. నీ చదువు రఘుగాడి చదువుకంటే పెద్దదాయే. ఎనిమిదవతరగతి రెండవసంవత్సరం చదవడమంటే మాటలా మరి.'

తల్లిమాటలు మహా శ్రద్ధగావింటున్న మారుతి రావణాసురునిలా నవ్వి మారుతిలా అంగలు వేసుకుంటూ పక్కింటి మాష్టారుదగ్గరికి వెళ్ళాడు.

అప్పుడు మాష్టారు కుర్చీలో కూర్చుండి ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటున్నాడు.

'మాస్టర్‌గారూ!' మారుతి పిలిచాడు.

మాష్టారు మారుతివైపు చూశాడు. అతని చేతుల్లోవున్న గ్లాసులను చూశాడు, ఆశ్చర్యపోయాడు.

'ఏమిటి మారుతీ?' అన్నా డతడు మెల్లగా.

'పాలు, పెరుగు మీకు ఇచ్చిరమ్మంది అమ్మ' చెప్పాడు మారుతి.

పిల్లికి పిడచవేయని పిసినారి రాధమ్మ తనకు ఉచితంగా పాలు పెరుగు పంపడమేమిటి? మాష్టారు ఆలోచనలో పడిపోయాడు.

అతడు రాధమ్మ ఇంటిప్రక్క ఇంట్లోకి వచ్చాక ఒక గొల్లామె పాలుతెచ్చి పోసేది. ఆమె ఒక నియమిత సమయానికి పాలు తెచ్చేది కాదు. అందువల్ల అతడు రాధమ్మ వద్ద పాలవాడకం పెట్టుకున్నాడు. ఒకపర్యాయం అతనివద్ద డబ్బు లేకపోవడంవల్ల సమయానికి ఇవ్వలేకపోయాడు. అప్పుడామె మాష్టారుమీద కోపాన్ని ప్రదర్శించింది. ఆ తర్వాత పాలు పోయడమే మానేసింది.

మారుతి మళ్ళీ అన్నాడు 'ఇ ...ఇ....ఇదిగోండి మాష్టారు. మ....మ....మాఅమ్మ మీకీ పాలు, పెరుగు ఇచ్చిరమ్మంది.

లౌక్యాన్ని ప్రదర్శించేవారిముందు లౌక్యాన్ని ప్రదర్శిస్తేనే బాగుంటుందని మాష్టారుకు తెలుసు. అందుకే అతడు మారుతిని జాలిగా చూస్తూ 'మై డియర్ మారుతీ! ఈ పాలు పెరుగు నువ్వే త్రాగు. అలా చేసినట్టయితే నువ్వు రేపు వ్రాసే లెక్కలపేపర్లో ఫస్టుమార్కులు సంపాదిస్తావు' అన్నాడు.

మారుతి వెనువెంటనే రెండు గ్లాసుల్లోని పాలు, పెరుగు నాలుగుగుటకల్లో మ్రింగేసి అపరభీమునిలా పోజు పెట్టాడు.

మాష్టారు మారుతి ముఖంలోకిచూస్తూ 'భేష్, ఇక వెళ్లు, ఈనెలలో అయిన లెక్కలన్నీ మొదటినుండి చివరివరకు తప్పులుపోకుండా తీస్తే తప్పనిసరిగా పస్టు క్లాసులో పాసవు తావు' అన్నాడు.

అది వినగానే మారుతిముఖం దెబ్బతిన్న కుక్కముఖం లా తయారయింది.

'వెళ్ళు మారుతీ, వెళ్ళి లెక్కలు తియ్యి' అన్నాడు మాష్టారు బుజ్జగిస్తున్నట్టు.

మారుతి గిరుక్కున వెనక్కుతిరిగి ఏనుగులా అడుగులువేస్తూ ముందుకు కదిలిపోయాడు.

అంతవరకు మూసివున్న కిటికీతలుపుల సందుల్లోనుండి చూస్తున్న రాధమ్మ తన ఉపాయం ఫేలైనందుకు బాధ పడింది. మారుతి ఇంట్లోకి రాగానే అటుకులుపెట్టి బుక్కుమనిచెప్పి మాష్టారుదగ్గరకు వచ్చేసింది.

'మాస్టర్‌గారూ! మీరు కొంచెం కనికరించాలి. మేమా పెద్ద ధనవంతులం కాదు. మీకు పెద్దపెట్టున బహుమతి ఇచ్చుకునేశక్తి మావద్ద లేదు. తృణమో పణమో ఇస్తే అదే గొప్పగా భావించాలి' అందామె.

ఆమాటలు మాష్టారును చాలా బాధ కలిగించాయి. కాని ఎలాగో అణచుకున్నాడు. అతడు వెంటనే అన్నాడు. 'మీ రనేదేమిటో నా కర్థం కావడం లేదండీ.'

'అర్థం కావడంలేదా? అయితే వివరంగా చెప్తాను వినండి. మాది మధ్యతరగతికుటుంబం, మా ఆయనకు వ్యవసాయం చేయరాదు. చాందాలో అర్చకుడుగా వుంటున్నాడు. పాలేర్లతోనే వ్యవసాయం నడుస్తూవుంటుంది. పంటలు తక్కువ, ఇంటిఖర్చులు ఎక్కువ. దీనికితోడు ఓసారి మాఇంట్లో దొంగలుపడి వున్నబంగారంలో సగానికి పైగా ఎత్తుకపోయారు. దురదృష్టవంతులకు అన్నీ కష్టాలే అన్నట్టు పుట్టినపిల్లల్లో చాలామంది చచ్చిపోయారు. పదహారేళ్ళకొడుకును పోగొట్టుకున్న నష్టజాతకురాల్ని. నాలుగు కడుపులు పోయాయి. చిన్నతనంతోనే ఇద్దరమ్మాయిలు, ముగ్గురబ్బాయిలు నన్ను దుఃఖములో ముంచిపోయారు. చివరికి ఆ మారుతిగాడు, లలిత దక్కారు. లలితను మీరు చూడలేదనుకుంటాను. మీరు మరో రెండురోజులకు మా పక్కింటికి వస్తారనగా అది మా తమ్ముని ఇంటికి వెళ్ళింది. నిన్నగాక మొన్న ఇక్కడికివచ్చి మళ్ళీ నిన్ననే స్నేహితురాండ్రతోకలసి వేములవాడకు వెళ్ళింది. మా లలిత అందం అప్సరస అందానికి ఏమాత్రం తీసిపోదు. కాని బ్రహ్మదేవుడు దానిని భూలోకానికి పంపేముందు అదృష్టం వ్రాయడం మరచిపోయినట్టున్నాడు. కేవలం కష్టాలనే వ్రాసిపంపినట్టున్నాడు. దానికి యుక్తవయస్సురాగానే ధనవంతుడు, విద్యావంతుడు అయిన అందమైన అబ్బాయికిచ్చి పెళ్ళిచేశాం. పెళ్ళిచేసిన మూడుసంవత్సరాలకే ముండ మోసింది. మా బ్రాహ్మణుల ఆచారాలు ఈనాటికికూడా చాలా కఠినంగానే వున్నాయి. మాకులంలో పెళ్ళయిన మరుక్షణమే భర్త చనిపోయినా ఆ స్త్రీ విధవగానే వుండాలి.

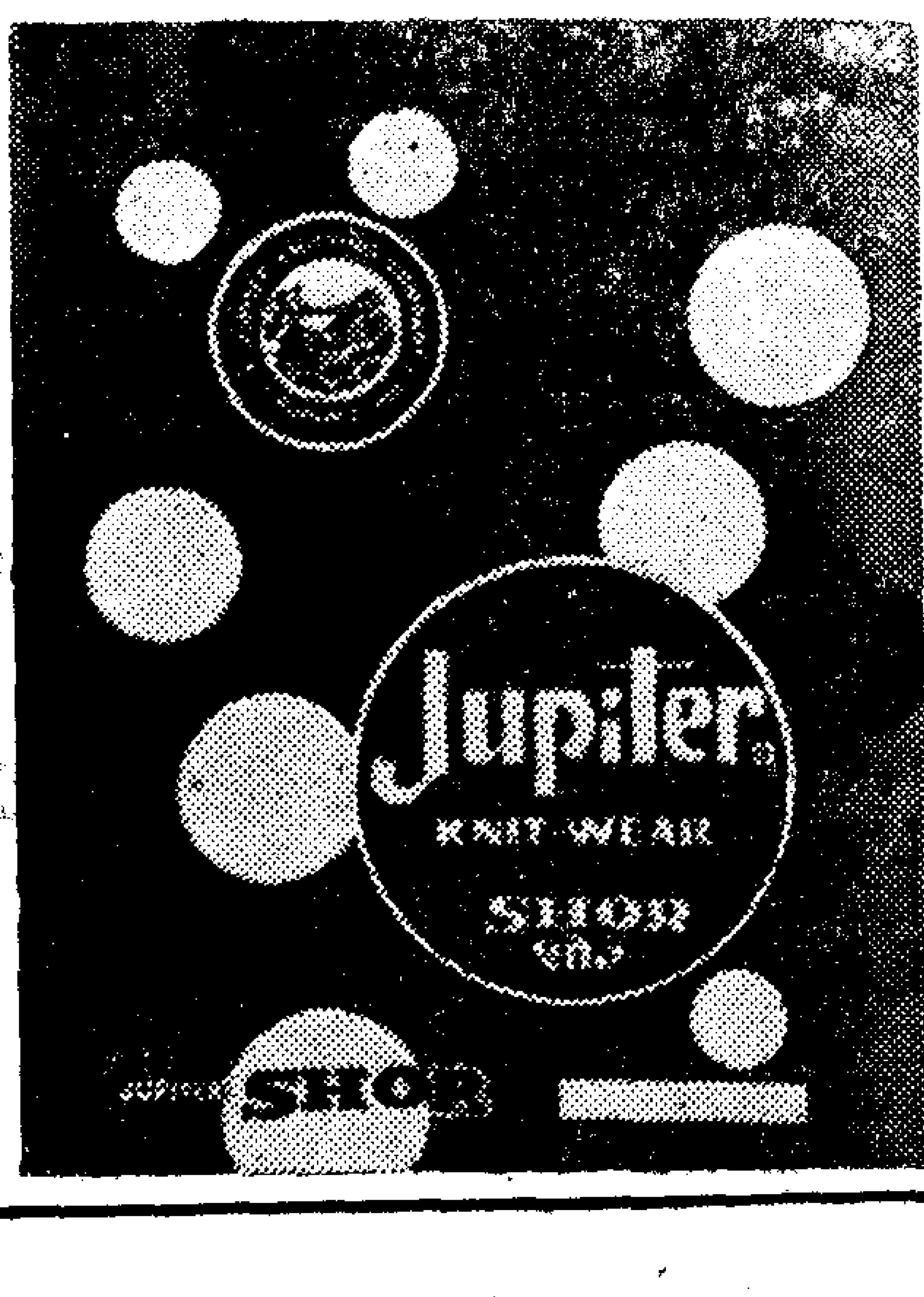

జూపిటర్ వారి అత్యుత్తమమైన తయారింపులు!

• జిపిటర్ ఫైన్ • వెస్టన్ • షోర్
• కూల్‌టెక్స్ • విజయ్ • కాస్‌మో

మీరు బనియన్లు కొనే ముందు "జూపిటర్" మార్కు వున్నదా అని చూచి కొనండి.

హైదరాబాదు - సికిందరాబాదు మినహా అన్ని చోట్లలో ఏజెంట్లు కావలెను.

తయారించువారు

Grams : JUPITER Phone: 20670

Jupiter Knitting Company

Lakshminagar Main Road,
TIRUPUR - 638 602.

ఎవరైన ఈ ఆచారానికి భిన్నంగానడిస్తే వారిని చులకనగా చూసారు. ఇక మా లలితవిషయము అది ప్రతిదినం రెండు సార్లు చన్నీటితో స్నానం చేస్తుంది. ఆసనాలు చేస్తుంది. మితంగా భోజనం చేస్తుంది. ఏవో పుస్తకాలు చదువు కుంటూ కాలాన్ని గడిపేస్తుంది. దానిగతి అలా అయింది. ఇక వీడైనా చదుపుకొని బాగుపడుతాడేమో అనుకుంటే వీనిఅదృష్టంకూడా బాగున్నట్టులేదు. కాని ఒక విచిత్రమైన విషయం చెప్తాను వినండి. లలితకు మనం అదృష్టం కల్పించలేకపోవచ్చు. కల్పించలేంకూడా. కాని మారుతి విషయంమాత్రం అలాకాదు, వానికి దేవుడు అదృష్టం ఇవ్వకపోయినా ఇప్పుడు మనం విదాతకు విరుద్ధంగా అదృష్టం కల్పించవచ్చు. వానికి పరీక్షలో సున్నమార్కులు వచ్చినా పాసుమార్కులువేసి పాసు చేయవచ్చు. వానికి అలాంటి అదృష్టాన్ని కల్పించేశక్తి కేవలం మీ ఒక్కరి లోనే వుంది. మీరు దైవాంశ సంభూతులు.'

'పొగడ్త లెందుకులెండి' అన్నాడు మాష్టారు కొంచెం అయిష్టంగా.

రాధమ్మ అదేమీ పట్టించుకోకుండా చెప్పసాగింది. 'వాడు చిన్ననాటినుండి ఈనాటివరకు ఎన్నో గండాలనుండి గట్టెక్కాడు. చిన్నవాడు చాలాసార్లు మూర్ఛపోయేవాడు, చచ్చినంతపని చేసేవాడు. వాణ్ణి ఎన్నో ఆసుపత్రులు త్రిప్పాము. ఎన్నోరకాలమందును తినిపించాం. కాని ఏమందుకూడా వానిశరీరంమీద పని చేయలేదు.'

'మీరు నిలబడే మాట్లాడుతున్నారు. ఇలావచ్చి కుర్చీలో కూర్చోండి' అన్నాడు మాష్టారు హఠాత్తుగా.

రాధమ్మ నవ్వుముఖంతో అంది, 'మీరు నాకన్న వయస్సులో చిన్నవారేఅయినా ఉపాధ్యాయులుగనుక పూజ్యులు. మీ నాలుకమీద సరస్వతీదేవి వుంది. మీ చేతిలో లక్ష్మీదేవి వుంటుంది. మీలాంటి గొప్పవారి ఆదరణకు అర్హురాలను అయినా కాకపోయినా మీరు కూర్చుండుమంటున్నారు గనుక కూర్చుంటాను' అని చెప్పి కుర్చీలో కూర్చుంది. తర్వాత మాష్టారు ముఖంలోకిచూస్తూ 'ఎంతవరకు చెప్పాను?' అంది.

'మీ మారుతిశరీరంమీద ఏమందులు పనిచేయలేదు,'

'ఆతర్వాత చెప్తాను వినండి. చివరికి మారుతిని పెద్దపల్లిలోవున్న నాటువైద్యునివద్దకు తీసుకవెళ్ళాం. అక్కడి వైద్యుడు మన అబ్బాయిని పరీక్షచేసి ఓ తాయత్తు కట్టాడు. అంతేకాకుండా మన ఇంటికివచ్చి దూలానికి ఓరేకుయంత్రం కూడా కొటా .

'రేకుయంత్రాన్ని దూలానికి కొట్టడమెందుకు?' మాష్టారు హఠాత్తుగా అడిగాడు.

'అలాకొడితే ఇంట్లోకి దుష్టశక్తులు రావట. ఒకవేళ ఇంట్లోనేవుంటే పారిపోతాయటకూడా. ఆయన దయవల్ల మారుతి హాయిగా వుంటున్నాడు. మీరు ఆ రేకుయంత్రాణ్ణి చూద్దురుగాని రండి' అంటూ మాష్టారును ఆహ్వానించింది.

మాష్టారు ఆమె ఆహ్వానాన్నికాదనలేక ఆమెవెంట వెళ్ళాడు.

చాపలో కూర్చుండి ఏదో వ్రాసుకుంటున్న యువతిని చూస్తూ అంది రాధమ్మ. 'ఎప్పుడు వచ్చావే?'

'ఇప్పుడే' అందామె.

రాధమ్మ మాష్టారువైపుతిరిగి అంది. 'ఇదేనండి నా కూతురు. పెళ్ళయిన కొన్నాళ్ళకే పసుపు కుంకుమలకు దూరమైన దురదృష్టవంతురాలు.'

మాష్టారు లలితముఖంలోకి చూశాడు. ఆమె అతనికి చేతులెత్తి నమస్కరించింది.

రాధమ్మ మాష్టారుకు రేకుయంత్రాణ్ణి చూపెడుతుండగా లలిత కలం, కాగితాలు పట్టుకొని గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

'పుణ్యాత్ముడు ఎక్కడ వున్నాడోకాని రోజుకు ఒక్కసారైనా జ్ఞప్తికి వస్తాడు. ఆయనదయవల్ల మారుతిగాడు ఓ మనిషిలా బ్రతుకుతున్నాడు. ఇక మీరుకూడా దయతలచి వాణ్ణి పాసుచేస్తే మీపేరుకూడా కలకాలం జ్ఞప్తికి వుంచుకుంటాను. నామతిమండి ఇంతసేపు మిమ్మల్ని కూర్చుండమని అననేలేదు. ఇలావచ్చి ఈ కుర్చీలో కూర్చోండి, కాఫీచేసి తెస్తాను' అనిచెప్పి గబగబా వంటింట్లోకి వెళ్ళింపోయిందామె.

మాష్టారు కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

మారుతి పెద్దపీటమీద కూర్చుండివున్నాడు. అతడు మాష్టారును చూడగానే లెక్కలు తీస్తున్నట్టు నటించ సాగాడు.

'మారుతీ! నీ ప్రోగ్రెస్‌కార్డు ఒక్కసారి చూపిస్తావా?' అన్నా రాయన.

మారుతి తెచ్చియిచ్చాడు.

అది గత సంవత్సరపు ప్రోగ్రెస్‌కార్డు. తెలుగులో సరాసరిమార్కులు మూడున్నర, హిందీలో సరాసరి మా

ర్కులు అర, ఇంగ్లీషులో సరాసరిమార్కులు అరసున్న, సైన్సులో సరాసరిమార్కులు సున్న, సాంఘికశాస్త్రంలో సరాసరిమార్కులు రెండున్నర, లెక్కల్లో సరాసరిమార్కులు సున్నానర వున్నాయి. మాష్టారు ఆ ప్రోగ్రెస్‌కార్డు మారుతికి ఇచ్చేస్తూ అన్నాడు. 'ఇది పోయిన సంవత్సరపు ప్రోగ్రెస్‌కార్డు. ఈసంవత్సరపు ప్రోగ్రెస్‌కార్డు చూపించు.'

మారుతి మరో ప్రోగ్రెస్‌కార్డు తెచ్చియిచ్చాడు. మాష్టారు దానిని చూడసాగాడు. తెలుగులో ఫేలైనాడు, హిందీలో సున్నానరమార్కులు వచ్చాయి. ఇంగ్లీషులో బండిచక్రం వచ్చింది. సైన్సులో మహాగొప్పగా ఫేలయినాడు, సాంఘికశాస్త్రములో గొప్పగా ఫేలైనాడు. లెక్కల్లో అర్థమార్కు వచ్చింది. మారుతి తెలివి ఎంత గొప్పదో మాష్టారుకు పూర్తిగా అర్థమైపోయింది.

'మారుతీ! నీకు పోయిననెలలో ఏ సబ్జెక్టులోకూడా మంచిమార్కులు రాలేదు. ఈనెలలోనైనా మంచిమార్కులు సంపాదించుకో. మంచిమార్కులు పొందాలంటే కష్టపడి చదవాలి' అన్నాడు.

కంచువిగ్రహంలా నిలబడివున్న మారుతి మాష్టారు అందించిన ప్రోగ్రెస్‌కార్డు అందుకొని పిల్లిలా పారిపోయాడు.

'లలితా! మాస్టర్‌గారికి వేములవాడ రాజేశ్వరస్వామి ఫలహారం పెట్టవే' అంటూ కేకేసింది రాధమ్మ వంటింట్లోనుండి.

లలిత ఫలహారం పెడుతుండగా ఆమెను పరిశీలించి చూశాడు మాష్టారు.

ఆమెముఖం అందంగావున్నా దీనంగావుంది, జాలి కొలిపేవిధంగా వుంది. శరీరం చిక్కిపోయివుంది. బలహీనంగా వుంది.

పతి చనిపోయిన పడతిగతి ఎంత అధ్వాన్నంగా వుంటుందో ఇన్నాళ్లూ అతడు ఆలోచించలేదు. కాని లలితను చూశాక ఆలోచించకుండా వుండలేకపోయాడు. ఆయన మనస్సులో అనేక ఆలోచనలు చెలరేగాయి. అనేకప్రశ్నలు ఉదయించాయి. ఆయనకు ఈసమాజంలోవున్న ఆచార వ్యవహారాలపై ఎక్కడలేని కోపంవచ్చింది.

భర్త చనిపోయినస్త్రీ బొట్టు, పూలు, గాజులు మొదలగునవన్నీ ధరించకూడదని ఎందుకు శాసించింది సమాజం? భార్య చనిపోయిన పురుషుడు మరోవివాహం చేసుకోవడానికి అంగీకరిస్తున్న సమాజం భర్త చనిపోయినస్త్రీ మరోవివాహం చేసుకోవడానికి ఎందుకు అంగీకరించడం లేదు?

రాధమ్మ కాఫీకప్పు తెచ్చి మాష్టారుకు అందివ్వడంతో అతని ఆలోచనలకు అంతరాయం కలిగింది. అతడు ఓ గ్రుక్కెడు కాఫీ మ్రింగి అన్నాడు, 'అమ్మా! మీ అమ్మాయికి మళ్ళీపెళ్ళి చేయలేకపోయారా?'

రాధమ్మ వినగూడనిమాట విన్నట్లు చెవులు మూసుకుంది. 'తప్పు మాష్టారూ. మగవాడు ఎన్ని వివాహాలైనా చేసుకోవచ్చు. కాని, ఆడదానికి ఒకేసారి పెళ్ళి....' ఆ తర్వాత ఆమె చెప్పలేకపోయింది.

పెళ్ళిమాట పోనీయండి. పెళ్ళినాడే భర్తతోసహా స్త్రీకి మాంగళ్యం వస్తుంది. జీవితం మధ్యలో వచ్చిన భర్త చనిపోతే అతడు కట్టిన మాంగళ్యం తీసివేస్తే సరిపోతుంది. అంతేకాని, పూలు, బొట్టు, గాజులు మొదలగునవన్నీ ఆమెకు దూరంచేయడం అన్యాయంకాదా? ఒక్కపూట భోజనం చేయాలని, నేలమీదే పడుకోవాలని ఇలా ఎన్నో విధాలుగా బాధించడం అన్యాయంకాదా? ఆమె ఇష్టాయిష్టాలను ఆమె నిర్ణయించుకోవాలిగానీ, ఇతరులు ఆమెను నిర్బంధించడం అన్యాయంకాదా?'

'కాదు మాష్టారూ కాదు. అది ఆచారం, సాంప్రదాయం, కట్టుబాటు. భర్త చనిపోయినస్త్రీ అలంకారాలు వదులుకుంటే చనిపోయిన ఆ భర్తకు స్వర్గం లభిస్తుంది, బ్రతికివున్న ఆ విధవకు పుణ్యం దక్కుతుంది.'

బపితావారి ...
ప్రత్యేక తయారింపులు
• సీఫోర్, • చూస్‌త్రీ,
• రావ్ టూ, • సెలెక్ట్ ఒన్
• థట్ సెలెక్షన్.

ఇవే మా ప్రత్యేక తయారింపులైన
జెట్టీలు - బనియన్లు.

తయారించువారు :

Phone: 22909

BAPITHA KNITTERS
Lakshmi Nagar, Tirupur 638 602.

రాధమ్మ చదువులేమివల్ల ఎంత అజ్ఞానంలో వుందో... సంకుచితమైన ఆచారాలను ఎంత గౌరవిస్తూవుందో ... మాష్టారు కొంచెంసేపు ఆలోచించాడు.

కాఫీ త్రాగడం పూర్తికాగానే కప్ సాసర్లు రాధమ్మకు అందించాడు. ఆమె వేరేసందర్భములో అయితే 'అయ్యో మాష్టారూ! కప్ సాసర్లు కడిగివ్వండి. మీరు త్రాగిన ఎంగిలి కప్ సాసర్లను మేము కడుగుతామా, మేము బ్రాహ్మణుల మైతిమి. మేము మీకంటే గొప్పకులంవాళ్ళ మైతిమి' అనేది. కాని మాష్టారుచేత ఎక్కువ మార్కులు వేయించుకునే ఉద్దేశంతోవున్న ఆమె ఏమీ అనలేకపోయింది. కప్ సాసర్లు పట్టుకొని వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

మాష్టారు వితంతువులనుగురించి ఆలోచించసాగాడు.

వీరేశలింగంపంతులు వితంతువివాహాలు చేయడానికి పూనుకున్నప్పుడు ఆయనను ఎందరో వ్యతిరేకించారు. ఆయన ఎన్నో కష్టనష్టాలకోర్చి వితంతువివాహాలు చేసి స్త్రీలకు కొంతవరకు న్యాయాన్ని చేకూర్చగలిగాడు. ఆయన తర్వాత ఎన్నో సంవత్సరాలు గడచిపోయినా ఆయన ఆశించినంతగా మార్పు రాలేదు. ఈనాటి వితంతువులుకూడా ఎన్నోబాధలు అనుభవిస్తూనే వున్నారు.

'రాధా!' అంటూ పిలుస్తూ బ్రాహ్మణ ముసలివితంతువు ఒకావిడ బోడిగుండుపై కొంగు కప్పుకొని వచ్చింది.

రాధమ్మ 'రండి పెద్దమ్మా!' అంటూ ఆహ్వానించింది.

ఆమెవచ్చి అరుగు అంచుకు కూర్చుంది.

'మాస్టర్‌గారు ఏమంటున్నారో తెలుసా పెద్దమ్మా.'

'ఏమంటున్నారే?'

'లలితకు మళ్ళీపెళ్ళిచేస్తే బాగుంటుందంటున్నారు.'

'ఏమో మరి కాలం మారుతూవుంది. మాకాలంలో మగడు చనిపోయినవెంటనే భార్య తలవెంట్రుకలు తీసివేసేవాళ్ళు. రవిక తొడుక్కుంటే తప్పు పట్టేవాళ్ళు. ఈ రోజుల్లో భర్త చనిపోతే భార్య తలవెంట్రుకలు తీయించివేస్తున్నారా: జాకెట్లుకూడా తొడుక్కుంటున్నారుకదే. అలాగే మళ్ళీపెళ్ళి చేసుకుంటేమాత్రం తప్పేమిటి?'

'పెద్దమ్మా! నువ్వేనా ఈమాటలు మాట్లాడేది. పాతికేళ్ళు నిండకముందే భర్త చనిపోతే తలవెంట్రుకలు తీసేయించుకున్నదానవు. రవిక తొడుక్కోవడం మరచిపోయిన దానవు. బొట్టుకు, పూలకు, గాజులకు దూరంగా వున్న దానవు. రోజుకు ఒక్కసారిమాత్రమే పిడికెడు మెతుకులు తిని బ్రతికినదానవు. కటికనేలమీద పరుండెడిదానవు. జీవితంలో సగంకన్న ఎక్కువభాగం దుఃఖంతో గడిపిన దానవు. అలాంటి నువ్వు....నువ్వు....నువ్వు ఇలా మాట్లాడుతున్నావేమిటి?'

'నాఅనుభవంతో నేను తెలుసుకున్నదేమిటంటే మొగుడు చనిపోయిన ఆడవాళ్లు నిజంగానే భయంకరమైన కష్టాలు అనుభవిస్తారు ఈ కష్టాలనుండి తప్పించుకోవాలంటే మళ్ళీపెళ్ళి చేసుకోవడంకంటె ఉత్తమమైనమార్గం మరొకటి లేదు.'

రాధమ్మ విస్తుపోయి అంది పెద్దమ్మా!'

'నిజంగానే చెప్తున్నానే రాధా! ఏదైనా అనుభవిస్తే, అది మంచో చెడో తెలుస్తుంది. 30 సంవత్సరాలక్రితం నా మొగుడు చనిపోగానే ఆయన పేరిట నేను వితంతువుగానే వుండిపోయాను. అదే నేను చనిపోయివుంటే నాపేరిట ఆయన మళ్ళీపెళ్ళి చేసుకోకుండా నాలాగే కష్టాలు అనుభవిస్తూ వుండేవాడా? మగవారికోనీతి, ఆడవారికోనీతి వున్న ఏ సమాజంలోనైనా ఆడది కష్టాలే అనుభవిస్తుంది. సమాజపు ఆచారాలను ధిక్కరించి నేను మరోపెళ్ళి చేసుకొనివుంటే సుఖించేదాణ్ణి. ఈ సమాజంలోని ఈ దురాచారాలను గౌరవిందడంవల్ల నాకు ఒరిగిందేమిటి? నిత్యమూ కన్నీళ్ళు, భయంకరమైన కష్టాలు.'

'పెద్దమ్మా! మీ ఆయన చనిపోయినతర్వాత మళ్ళీపెళ్ళి చేసుకోవాలన్న ఆలోచన నీకెప్పుడైనా వచ్చిందా?'

ఆ ముసలివితంతువు దీర్ఘంగా నిట్టూర్పు విడిచింది.

'రాధా!' అని ఏదో చెప్పబోయింది. గొంతు వణికింది, కన్నులు చెమర్చాయి.

(సశేషం.)

"కథాంజలి"లో వెలువడే కథలన్నీ కేవలం కల్పితం. ఎవరినీ ఉద్దేశించి వ్రాసినది కాదు. రచయితల రచనలకు మేము ఏమాత్రమూ బాధ్యులుకాదు.

—సంపాదకుడు.

Edited and Published by A. N. Raghavachar, No. 10, Murugesa Mudali St , Madras-600 079
Printed by G. Kulasekaram at Giridhar Art Printers, 47, Badrian Street, Madras-600 001,